

Самур

№ 1 (272) 2014-йисан 25-январь

1992-йисан январдилай акъатзава

Цийивилер

www.samurpress.net

2013-йисан сейлиди

Милли къагъриман Чингиз Мустафаеван фондуни ва ANS компаниингруппади Азербайжан Республикадин Президент Илгам Алиев 2013-йисан сейлиди тирди малумарнава. Алатай йисуз халкъдин чехи паони вич президентвиле хкъягъай Илгам Алиева Азербайжанди ООН-дин Хатасузилдин Советдиз регбервал гаин вахтунда чи улькве вири дуйньяди сейли авуна, ам виликди тухун патал гзаф кар алай месэляяр гьялна. Ада ЕС-дик квай ульквейриз фин-хтун регъатарун патал визадин режим къезилариз туна. Президент лайихлу хъанвай "Йисан сейлиди" премия 2001-йисалай кардик кутунвайди я.

Вири дуйньяди чирда

Египетдин Александрия ктабханадин къил, дуйньядин Низами Генжеви меркездин седрийрикай сад тир Исмаил Серажевидин теклифдалди шаирдин "Хемсе" гила шумудин са ульквейрин алимир чирда. Алай вахтунда и кардик Америкадин Салдханвай Штарин, Гьиндистандин, Египетдин, Чехи Британиядин, Франциядин алимир къубн кутунва. Абуру чпин ульквейрин архиврай Низамидин яратмишунриз талукъ деллар ва документар жагъурзава, шаирдин ирс чирзава. Виликай къвезмай йисара мадни са шумуд улькведин алимар и кардин эгечда ва гележегда Генжевидин эсерар вири дуйньядин пешекарри чирда.

Къизилдин мяденар

Азербайжанда къизил гьасилзавай Чехи Британиядин "Anqlo-Asian Mining plc." компанидин къвалахдарри хабар гайивал, Гелебег районда цийи къизилдин мяденар жагъанва. 3 агъзур метрдин деринвиле эгъуьннавай къуйди икI лугудай асас гузва. Компанидин къилин директор Рза Везирдин малуматдай аквазайвал, ина къизилдин мяденар мадни ава. Абуру винел акъудун патал къве цийи къуйи эгъуьнда. Къил акъудай ксарин фикрдалди Гелебег Къафкъаздин виридалайни пара къизилдин игытиятар авай районрикай я.

MÜRACİƏT EDƏN ÇOX, TƏDBİR GÖRƏN YOX

25 il ötsə də, ləzgi dilində dərsliklər məsələsi hələ də həll olunmur

Son səkkiz ildə redaksiyaya daxil olmuş oxucu məktubları arasında ana dilində dərsliklərin çatışmazlığı ilə bağlı müraciətlər xüsusilə çoxluq təşkil edir. Həmin müraciətləri nəzərə alaraq, bir neçə məqalədə Quba, Qusar, Xaçmaz, İsmayilli, Qəbələ və Oğuz rayonlarının ləzgi dili və ədəbiyyatı tədris olunan məktəblərində "Ləzgi dili" və "Ləzgi ədəbiyyatı" dərsliklərinin çatışmazlığı barədə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinə və digər əlaqədar təşkilatlara müraciətlər etmişik. Müraciətlər çox, tədbir görün yox.

İlk dəfə hələ 1989-cu ildə bu məsələnin həllinə səy göstərilmişdi. 25 il bundan əvvəl Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun əməkdaşları dağıstanlı həmkarları ilə birgə ləzqi, avar, saxur, tat dillərində dərsliklərin və metodik vəsaitlərin hazırlanması və çap edilməsi ilə əlaqədar məsələ qaldırmışdılar. Bundan sonra, 1991-ci ildə Dağıstan Respublikası Təhsil Nazirliyinin nümayəndə heyəti respublikamızda oldu və bu işin sürətləndirilməsi qərar alındı. Amma nəmülüm səbəblər üzündən dərslik problemi öz həllini tapmadı.

Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra respublikamızda yaşayan müxtəlif xalqların öz dillərini, mədəniyyətini, adət-ənənələrini inkişaf etdirmək üçün yaxşı şərait yarandı. Bu baxımdan ləzgi dili və ədəbiyyatı tədris olunan məktəblərin sayı 94-dən 126-ya çatdırıldı. 25 minədək ləzgi uşağı ana dilini öyrənmək imkanı öldü. Buna baxmayaraq, ləzgilərin yaşadığı

ları onlarca kənddə hələ də ana dili tədris olunmur. Bu da hər şeydən əvvəl kənd və dərslik çatışmazlığı ilə bağlıdır. Vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün dövlət ali məktəblərində müvafiq fakültələr yaradılmalıdır. Həmin təhsil ocaqlarında neçə-neçə xarici dillərin tədrisi ilə məşğul olan kafedraların fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, respublikamızın qədim və aborigen xalqlarından olan ləzgilərin dilinin tədrisindən ötrü kənd hazırlığı heç kimi narahat etmir.

Yeri gəlmişkən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin rəhbərlərinə xatırladaq ki, son 42 ildə respublikamızda ləzgi dilində cəmi iki dərslik nəşr olunmuşdur. Dövrün tələblərinə cavab verməyən, son dərəcə qüsurlu olan bu dərslikləri də tapmaq mümkün deyil. Əksər məktəblərdə hər sinfə iki-üç kitab düşür. Ona görə də digər məsələlərlə yanaşı ləzgi dilində dərsliklərin nəşri də nazirliyin diqqətində olmalıdır. Bu məsələnin həllində əlaqədar təşkilatlara kömək etmək üçün redaksiyamız hələ bir neçə il əvvəl konkret program hazırlamış və qəzetin 25 mart 2006-cı il tarixli sayında dərc etmişdir. 2003-cü ildən bəri 11 ildir ki, dərslik məsələsinin ardıcıl sürətdə qaldırmaq. Amma nazirlik nə qəzetin çıxışlarına, nə də ayrı-ayrı rayonlardan dərc etdiyimiz zəhmətkeş məktublarına əhəmiyyət verir. 1989-cu ilin razılışmasından isə 25 il ötür. Görəsən, yenə nə qədər gözləmək lazım gələcək?

"SAMUR"

ЧНА КВЕЗ ЭВЕР ГУЗВА

«Самур» газетдал рикI алайбуруз, вири ватанэгълийриз

Играмибур! «Самур» Лезги Милли Меркездин орган тир «Самур» газет акъатиз 22 йис я. Келдайбурун рикI алай газетдиз эльквенвай «Самурди» чи милли къетленвилерни руьгдин ивирар хуьнин, вири лезги халкъдин чIал, меденият, тарих, литература санал агудунин кардик лайихлу пай кутазва. 2012-йисан мартдин вацра халкъди чехи дамахдалди «Самур» газетдин 20 йисан юбилей къейд авуна. Им акI лагъай чIал я хьи, четинвилеризни дарвилериз килиг тавуна чалай куь куьмекдалди чи хайи газет хуь алакьна. Гила чун «Самурди» цийи къуват-такъат, гележегдихь умудар аваз мадни чехи камар къачун паталди алахьна кланзава.

Авайвал лагъайтIа, эхиримжи йисара газетди хайи чIал хуьн ва виликди тухун патал ара датIана женг чугуна, халкъдин цIудралди къагъриманар, чи тарихдин икъван гагъди малум тушир чинар винел акъудна. Газетди лезги литературадикни пай кутуна. Халкъдин медин эсерар кIватIна, юкъван виш йисарин шаиррикай келдайбурув цийи малуматар агакъарна, жегил къелемэгълийриз куьмекар гана Газетдин чинриз сифте яз 70-дав агакъна жегъилдин ширирари гыкъаяр акъатна.

Газетдин этнографиядиз талукъарнавай макъалайри ва очеркенин келдайбурув чпихь ялна. Абуруз чи къадим адетрикай, ацукъун-къарагъуникай, хуьрерикай, суваррикай, мел-мехьеррикай гыкъван цийи деллар чир хьана.

Шумудни са хци месэляяр къарагъарай «Самурдин» журналистри алатай йисара чпин къуватрин гъайифар татана къвалахна. Халкъдин тIал алай месэляйрикай макъалаяр чапна. Са гафуналди, квез кландай газет акъудун патал

къевелай алахьна.

Къенин «Самур» чакъ дамах кутазвай газет я. Амма аямдун четинвилерни дарвилер себеб яз газет акъудун гзаф четин хьанва. Гьавилий чна квез ам хуьнин кардик къубн кутаз эверзава. Квез инлай къулухъни чи лезгивилин лишан тир «Самурди» гзаф йисара уьмуьрна кланзаватIа, адаз куьмек це. Ам хуьн гъар са лезгидин буржи тирди рикIелай ракъурмир. Гъил-гъиле гана куьмек авуртIа, чалай «Самур» газет мадни яргъал чIавалди хуьз алакьда. Ша, чна вирида адаз куьмек гун играми ватанэгълияр!

«Самур» Лезги Милли Меркез, «Самур» газетдин редакция

Жуван вацI жува
яцIу авуна кланзва.

Лезги халкъдин
мисал

Цийивилер

www.samurpress.net

Метродин цийи хилер

Азербайжандин гьукуматдин вад йисан программив кьадайвал, "Гьази Асланов-2" станциядай Куьгьне ва Цийи Гьунешлидиз метродин хилер тухуда. И карди кьил кьуртла, Куьгьне ва Цийи Агьмедли, Зых, Гьувьсан, Кьарачухур посёлкун агалийрин шегьердиз фин-хтун гьаф регьят жедя. Исятда и рекье тунел эгьубзава. Виликай кьезмай йисара "Гьази Асланов-2" ва Хатаи станциярин арада мадни пуд станция кардик кутада. Идалай гьейри Нобел проспектин "Luna Park" дин, гьакни Бакудин автомобилрин заводдин патаривни цийи станция эцигда.

Виликди тухудай рехь

Дагьустан виликди тухудай, адан геелегьеда чехи тир роль кьувьадай шартларикай садни узьумчивал я. Хуьруьн майшадтин и хилехь галаз дагьустанвиар виш йисар я машгьул жез. Дагьустандин чехириар коньякар вири дуньядиз сейли я. Гьа и кар фикирда кьуна республикади узьумчивал мадни виликди тухузва. Тек са "Мугарты" агрофирмади эхиримжи кьуд йисан кьене 2200 гектардин ципишрин багьлар кутунва. И кар патал Сербиядай жуьреба-жуьре сортарин 720 агьузур кьелемар гьанва. Алай вахтунда Дербендин чехирин завод Россиядин виродалайни хьсан кархана яз гьисабзава. Заводди гьар йисуз 57 миллион бутылкадив агакьна чехир гьансызва.

Мад са премия

Ирандин Нобелан премия хьтин цийи премия туькьуьрнава. Адаз исламдин пайгьамбаррикай тир Мустафадин тьвар ганва. "Мустафа" премиядин мас 500 агьузур доллар я. Анжах мусурман алимар патал фикирда кьунвай цийи премия илимдин ва техникадин кьый чехи агалкьунар кьазанмишай ксариз гуда. Премия "Исламдин садвилдин гьафтедин" юкьуз гун кьетI авунва. А юкьуз пулунилай гьейри кьилел фарс, араб ва ингилис чIалал кьхьнар алай медални гуда.

Гьахь патал женгиниз кьегьалар экьечIда.

Лезги халкьдин мисал

ВУЧИЗ РЕХНЕ КУТАЗВА?

Чи поэзия агьузарзавай са ктабдикай

Алатай йисан эхирра "Лезги поэзиядин антология" тьвар гана "Алам" журналдин сериядай яз Бакуда чапдай акьуднавай и ктаб туькьуьрнавайди Вахьиф Муьшкьурви я. Хьсан кардик кьуьн кутунватлани, адалай вичин ният кьилдиз акьудиз алакьнавач.

Сад лагьайди, и кьватIалдиз антология лугьуз жедяч. Вучиз лагьайтIа антология хьагьай эсеррин кьватIал я. И ктабда гьатнавай гьаф шириар лагьайтIа, хьагьнавайбу туш. Ина вацуд шириар кьхьенвай ксарин теснифарин гьатнава. Кьадим грек чIала "антология" гафуни "цукьверин кIунчI", "цукьвер цанвай чка" хьтин манаяр гьузвайди фикирда кьуна, и тьвар алаз гьеле чи эрадал кьведалди сад лагьай антология арадал гьайи сирияви Мелеагрилай инихь ихьтин ктабIа хьагьнавай, лап хьсан эсеррин кьватIалар хьиз туькьуьрнавайди я. И кардикай фагьум авунайтIа, В.Муьшкьурви ктабдик акагай шириар кутадачир.

Гила азербайжан чIалаз элкьуьрнавай ширирин еридиз фикир гун. Классикин шириар усалдиз таржума авунилай гьейри, абуря уьлчмеря ва маналярни дегьнарнава. СтIал Сулеймана вичин "Вун кьвахь, кьей куьгьне замана" ширидин кьвед, кьуд, вад ва ругуд лагьай бендерин гьар сад вад цIарцIикай туькьуьрнаватIа, элкьуьрнавайди абурякь кьуд цIарцIинбуру авунва. Хуьруьг Тагьиран "Ватан" ширидин тьвар "Vətənim" хьиз элкьуьрна, адан мужьубд гьижкадин уьлчмедал теснифарнай бендер цIусал гььажинбуру хьиз агакьнарнава.

Эсерар таржума ийидайла абуря кьилин фикир, мана-метлеб хвена кIанзавайди я луьзуйи В.Муьшкьурви вичи вучиз ятIани и кардиз амал авунвач. Месела, Х.Тагьиран "Ватан" ширидин кьвед лагьай бендинин пуд цIар ихьтинбуру я:

*Авач валай хьсан уьлкве,
Дагьлар жьют, тамар севгер
Азад я ви хзан уьлкве.*

И цIарар агадихь галайвал элкьуьрнава:

**Dağların döşündə quzular mələr.
Bağ-bağat meyvəli, zəngin meşələr,
Doğmadan doğmasan,
Vətənim mənim.**

Шаирди вуч кьхьенва, элкьуьрнавайди вуч?

Кесиб Абдуллагьан "Чир хьанайтIа кIелиз-кьхиз" ширидин "Хьана дерин илим чидай сенигар, Эсерралди турай халкьдин рикле цIай" хьтин цIарар тамам масакIа элкьуьрнава: **"Həm sonotkar, həm də elmə hövsədə, Xalqa versək xəyri, sonra sən bir say."**

Ктаб туькьуьрнавай касди классикирилай гьейри маса шаирин поэзияни агьузарнава. Теймур Алиханован "Тек я" ширидин "Маса рикле илифнава зи кард вун, Муьгьуббатдин кимел кьезун тек я, тек" хьтин цIарар кIелдайбуру икI агакьнарнава: **"Özünə qəlbənə qonmusan sonam, Məhəbbət tınındə tənhayam, anam."** В.Муьшкьурви машгьур шаир Азиз Алеман шириарни кьацIурнава. Чи кьелемгьилидин "Кьахьарвай Самур" ширидин тьвар **"Kəmənd içrə Samurum"** хьиз элкьуьрайдалай кьулдуьх адан цIарар агадихь галайвал чIурнава:

*Вакай сержьат авуна
Са халкь кьве пай ишдай.*

**Səni sərhəd ediblər
Birin bötüb ikilər.**

*Акваза ви рангарай
Гележедин демер аз.*

**Rənglərdən səzirom
Sabahına yol kimi.**

ЦIарарин манаяр икI дегьнарнавай касдиз "кьахьар", "демер" вуч ятIа чизвач жал? Ада кьастунай хьиз Эгьмедбег Шихкьайибован машгьур "Хайи чил" ширидин цIарарни чIурулдиз агакьнарнава:

*КIанда хьи аз и чкайрин
Тьвар кIвал, дьере муз хьурай зи.
КIвачерални кьуй гьамуша
Лезгистадин руг хьурай зи.*

**İstərom mən bu məkanın
Hər bir yeri oymaq olsun.
Ayağımda hər bir zaman
Doğma, nərin torpaq olsun!**

Гьич инсафдай туш эхир. Шаирди лезгидилди акьван гужуз лагьанвай фикир азербайжан чIалалди гьакIан гафар хьиз элкьуьрнава.

Вахьиф Муьшкьурви дегьил шаирин теснифарни вичиз кIандайвал дегьнарнава. Месела, Лезги Бегьлулан шириар авай "ксар" гаф **"şir-aslan"**, "лезгивал" **"ləzgi qeyrət"**, "касвал, гьахьвал" **"ləyaqət"** хьиз, "kəkle" **"xoruz"** хьиз, "кьаз кьамир" **"eşit və tulla"** хьиз элкьуьрнава ва икI мад.

Г.Асланхановадин "Теснифда за" ширирин "Зун гафунилай алат тийир лезги руш я, лезги руш! цIарар **"Mən sözümdən dönməyən El qızıyam, cüş olsun!"** хьиз, "Чун ахварай авуд" ширидин "Я чан Гьуьцар, эл кIеверай акьудла, Инсаф ая, чун ахварай авуд..." цIарар **"Cən gütslərim, çıxart bizi çuxurdan, İnsaf eylə, oyat bizi yuxudan..."** хьиз элкьуьрнава. **"Cüş olsun!"** вуч лагьай чIал я? "Лезги руш" гьинай **"el qızı"** гьинай, "кIеверай" гьинай **"çuxur"** гьинай...

Эйваз Марваран "Кьелем гьиле кьур береда" ширидин "Дава кIан яз ятаривай Зун алугна кур береда" цIарар вучиз **"Kömək üçün saf ular-dan Göldim qonaq korlaşanda"** хьиз элкьуьрнаватIа кьацIуз жезвач. Автор садазни мугьман физвач, ада вич кур (кудай) береда лугьузва. Амма **"korlaşanda"** гафуни азербайжан чIала "кьуьруь хьун", "буьркьуь хьун" хьтин манаяр гузва.

Билал Адилован "Дидедин чIал" ширидин "Вун - ватандин куклуш кьахьан" цIар **"Bakirəmson pak və təmiz"**, "Шарвилидин, Мегьманан чIал" **"Şah igidim, qoç Şarvilim"** хьиз элкьуьруни ният вуч ятIа? Авторди "Мегьман" лагьайла чи машгьур шаир ва композитор Асеф Мегьман фикирда кьунвайди я. В.Муьшкьурви аса кьасдин тьвар хьуднава. Вучиз? Ада жегьил шаирриз азербайжан чIал чизвайди, абуря таржумаяр оригиналди хь галаз гьекьидайди фагьумзавач жал?

В.Муьшкьурви ктабдин 232-233, гьакни 258-259-чинра чехи ва Чулав шрифтралди Муьзэффер Меликмамедова ва Седакьет Керимовачи чин шириар ктабдикай хьудиз туна лагьана кьхьенва. Пешекар туширвилей азад ктабда ихьтин гафар кьхьена кIанзавачирди чизвач. Кьвед лагьайди, кIелдайбуру вичивай "вучиз хьудиз туна" лагьана жузадайди фагьумнавач. Вичиз гьуьрметзавай гьи шаирдиз гьалатIрив ацIанвай ктабда шириар чап хьана кIан жеди? В.Муьшкьурви чин шириар гьаф усалдиз элкьуьрнавай и авторни теснифар ктабдикай хьудиз тунвайди я.

Ктаб туькьуьрнавай касди неинки гьалатIриз, гьакни кьалтвилериз рехь ганва. Ада машгьур алим Гьази Гашарован "Лезгийрин революциядин вилкь квай девиррин литература" ктабдин тьвар "ИнкIилабдилей вилкан лезги литература" хьиз, Седакьет Керимовадин "КIлар, кIларвиар" ктабдин тьвар гаф "КIлар-кIларвиар", гьакни "КIлар-кIларвиар" энциклопедик кIватIал" хьиз кьацIуззава. Садр кьанни а ктабар арадал гьанвай кса-

рин тьварар кьазвач. Ада кьацIузвач хьи, вичи шумудни садра чешме яз кьалурнавай и ктабарай цитатар авайвал гьана кIанзавай тир, акагайвал дегьнарна ваь. Мегер "Kıllar, kıllarviar" энциклопедиядин Иззет Шерифовакь хьхьенвай чина "гьиликлар", "гагафар" хьтин гафар авани? Гь.Гашарован ктабда Лезги Агьмед 1762-йисуз дилдиз хьана, 1840-йисуз рагьметдиз фена кьхьенвани? Билисандай тир шаир Гьуьлгеран тьвар "Чирагь" журналди "Гьуьлгеран Тават" хьиз кьалурнавани? Навруз Чепивиди вичин "Гьази Давудакай кьиса" эсерда Сулейманакь гафар элкьуьрнавай вариантда кьхьенвайвал лагьанвани?

В.Муьшкьурви вичин ктабда: "И кьваллах тухун патал, рикIивайни, гьам лезги чIал, гьамни азербайжан чIал хьндакьаз чир хьун бер шартI я, - лагьана кьхьизва. Бес вичи вучиз и шартIуниз амал авунвач? Адаз чизвачни хьи, азербайжан чIалал дилдиз хьайи йис кьалурдайла **"-ci, -ci, -cu, -cü"** эхиррикай менфят кьацIузвайди я? Гьавилай **"1767-ildə"** ваь, **"1767-ci ildə"**, **"1940-ildə"** ваь, **"1940-cı ildə"** хьхьена кIанзавайди я. Чизвачирвилей ада азербайжан чIалал **"kovxa"**, **"kavxa"**, **"Kürə"**, **"Kürə"**, **"İxrek"**, **"İxreq"**, **"rahət"**, **"rahət"**, **"ah"**, **"ax"**, **"işiq üzü görüb"**, **"işiq ününü görüb"**, **"eşq"**, **"eşqi"**, **"hiss"**, **"his"**, **"düşmən"**, **"düşmən"** хьиз кьхьизва ва икI мад. Азербайжан чIалаз элкьуьрнавай шириар рифмаяр патал и чIалан талукь гафар жагьуриз жезвач лугьуз ада са илгьияжин авачиз лезгийрин **"рагь"**, **"масан"**, **"ах"**, **"мах"**, **"хьсан"**, туьркверин **"köy"**, **"came"**, фарсарин **"göz"**, **"xub"**, гьатта урусин **"канкан"** хьтин гафарикай менфят кьацIузвач. **"УахшIи"** гафуни чкал **"хьсан"** гафунихь **"-lıq"** эхир акална **"ksanlıq"** кьхьенва.

Лезги чIалаз гьалтайла ада са кьадр гафар вичиз кIандайвал, "гьейрат" **"гьейрет"**, "дунья" **"дунья"**, "сад лагьай" **"садлагьай"**, "икьван гагьди" **"икьван гагьда"**, "хизан" **"хзан"**, "фарс" **"фарси"**, "пишкеш" **"пешкеш"**, "альманах" **"алманах"**, "муаллим" **"муаллим"**, "рапрап" **"rapl-rapl"** хьиз кьхьенва. Ктабдихь редактор ханайтIа ихьтин гьалатIар тахьун мумкин тир.

Аквазаввал, В.Муьшкьурви алакь тийир кар гьиле кьуьна ва гьавилай адавай я лезги, яни азербайжан чIаларикай терек тирвал менфят кьацIуз хьанвач. ЧIалакай хьсандиз, кутугайвал ва фасгагьдаказ менфят кьацIуз алакун инсандин чирвилерин дережа тайнарзавай сад лагьай уьлчме я. ИкI тирди чед филологар туштIани, адан меслятчияр тир Жалал Жалалова ва Камран Аламвидини кьацIун тавуна жеч. Пуд лагьай меслятчи тир машгьур шаир Рамиз Кьусарчайлыдиз, чаз чиз, ктабдикай эсиллагь хтабар авачи хьтинди я. Хабар хьанайтIа, ада ихьтин ктаб чапдай акьудиз разивал гучир.

Винидихь кьалурнавай гьалатIри санлай гьанеи чехи гьалатI арадал гьанва. "Азербайжанвилериз лезги халкь ва адан литература чир хурай" лугьузвай В.Муьшкьурви гьайиф хьи, чи стхайир лезги поэзия агьузарзавай ктаб агакьнарнава. Им са адан татугалвай туш. Им чи гилан аямдин са бязи инсарнихь галуькьнавай хумаяр я. Абуря шаирар, кьхьаргар, таржумачияр, журналистар жез кIанзава. АлакьатIа хьурай, анжах вичихь чехи тарих авай, чIаларин гьахькьки жавагьиррикай ибарат тир лезги поэзиядик рехнеяр кутун тавурай. Кьхьизвай ксариз ихьтин ихтияр авач. Садазни и ихтияр авач!

Седакьет КЕРИМОВА,
Муьзэффер МЕЛИКМАМЕДОВА.

QƏHRƏMANLIQ

Qadın sədaqətinin gözəl nümunəsi kimi tarixə düşmüş dekabrist xanımları yaqın yadımdadır. 1825-ci ildə Sibirə sürgün olunmuş ərlərinin - rus zabitlərinin ardınca gedən bu zadəgan xanımları rus çarının ədalətsiz hökmünə öz etirazlarını belə bildirmişdilər. Onlar imkanlı ailələrdən olub, bir sıra intiyazlara malik idilər. Haqqında sizə danışacağım qadın da dekarist xanımları kimi öz ərinin dalınca Sibirə yollanıb. Onlardan daha ağır məhrumiyyətlərə məruz qalıb, çünki daha ağır şəraitdə, daha qorxulu repressiyaların hökm sürdüyü dövrdə yaşayırdı.

1885-ci ildə Quba qəzasının Digah kəndində ilk məktəb açanlardan biri olmuş Qəni Ramazan oğlu savadlı və ədalətli adam kimi ad-san qazanmışdı. Həmin məktəb sonralar 20-dən çox alim, hərbi və dövlət xadimi yetirmişdir. Kimin ağına gələrdi ki, kənd camaatının sevimlisi olan Qəni müəllimin aqibəti acınacaqlı olacaq.

Atasının düşmənləri tərəfindən baltalanması xəbərini eşidən Qəni müəllim əliyalın hadisə yerinə cumur. Buradan uzaqlaşmaqda olan iki qatillə əlbəyaxa olur, onların silahlarını əllərindən alıb hər ikisini zərblə yerə çırpır. Boyunları sınıb hərəkətsiz halda yerə sərilmə qatillərdən əl çəkib atasını xilas edir. Onu çiyinə alıb uzun bir məsafə qət edərək kəndə qayıdır. Atasını aldıqı yaralardan sonra sağalır, amma Qəni müəllimi Sibirə sürgün edirlər. Hamı ondan əlini üzür, o isə 17 ildən sonra sağ-salamat geri dönr. Ömrünün sonuna kimi xalqın maariflənməsində iştirak edən Qəni müəllim 1961-ci ildə 90 yaşında vəfat edir.

Mədinə Qəni müəllimin sürgünlük dövründən sonra, 1918-ci ildə, ahlı vaxtında doğulmuş qızıdır. Həmin günlərdə Digahdakı indi "Qanlı dərə" adlanan yerdə ləzgilərlə erməni ordusu arasında qanlı döyüşlər gedirdi. Bütün bu ab-hava Mədinəyə təsir-siz ötürmədi. Həmkəndlilərinin qəhrəmanlıq tarixçələrinin təsiri altında böyüyən Mədinənin təbiətinə də qoçaqlıq və cəsarətlik xas idi. Elə özü təbiətdə Yusif adlı bir gənclə ailə həyatı qurur. Lakin onların xoşbəxtliyi uzun sürmür. Böyük

Vətən müharibəsi başlananda Yusif arvadı Mədinəni yeni doğulmuş qızı Xumarla tək qoyub cəbhəyə yola düşür. Döyüşlərin birində əsir düşür.

Sonralar əsirlikdən qaçıb müqavimət hərəkətinə qoşulsa da, 1945-ci ildə qələbədən dərhal sonra onu birbaşa Komi düşərgələrinə göndərirlər.

Çoxdan Yusifdən nə öldü, nə də qaldı xəbərini almayan Mədinəyə bir gün məktub gəlir. "Əzizim Mədinə!...Mənə ömürlük həbs cəzası veriblər. Sən gəncsən, Xumarı anama verib orə get, mənə görə həyatını məhv etmə..."

Məktub doğmaları həm sevindirdi, həm kövrəltdi. Yusif sağ ikən itirdiklərini dərk etmək çox ağır idi. Hamı ağlayırdı, birçə Mədinə susub heç nə demirdi.

O, Yusif deyən kimi etdi... Xumarı qaynanasına verib getdi... Orə yox,

çoxlarına cəhənnəm kimi görünən Komiyə...yola düşmək üçün hazırlıq gördü.

Amma cavan gəlinin bu qərarına kənddə hərə bir cür don geydirdi. Kasıb bir gəlinin yolu əldə etmək məqsədilə öz daxmasını dəyər-dəyməzinə satıb dünyanın o başına, ərinin dalınca getməsi dedi-qodular yaratdı. Lakin qadağalara, NKVD xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, Mədinə qərarında israrlı idi.

Ayrılıq günü çatdı. Adamlar göz yaşlarını saxlaya bilmirdilər. Bu gözəl, gənc gəlinin ərinə sədaqəti və onun yolunda göstərdiyi fədakarlıq heç kəsi etinasız qoymamışdı. Yola toyuq soyutması, yağlı fətir, yun corab, hətta kürk gətirənlər də var idi. Qəni müəllim isə qızına o uzaq məmləkətdə soyuqdan necə qorunmaq lazım olduğunu başa salırdı. Müharibədən yenidən qayıtmış Kamal qardaşının arvadına bələdçilik etməyə söz verdi və vədinə də əməl etdi.

Bir il sonra, 1946-cı ildə Komidən kəndə Mədinə ilə Yusifin birgə çəkilmiş şəkli gələndə bütün kənd buna şadyanahılq etdi.

O gedən Mədinə əri ilə yanaşı könnüllü sürgünlük həyatı yaşayırdı və Digah 1952-ci ildə, əri Yusif ilə bərabər qayıdır. Onları qarşılayanlar arasında bir zamanlar Sibirdə olmuş Qəni dəyi da var idi.

1953-cü ildə "dekabristlərin" - Mədinə ilə Yusifin qızı Sevil dünyaya gəlir, ardınca yənə neçə övladları doğulur. İndi Sevil Aydınmırova adlısanlı həkimdir. O, Qusar Mərkəzi Xəstəxanasında şöbə müdiridir.

Mədinə xala 2004-cü ildə dünyadan köçsə də, kənd camaatı onun qəhrəmanlığını unutmur. Axı insanlar qəhrəmanları adətən nağıllarda axtarırlar. Çox zaman yanımdakı, yaxşı tanıdığımız insanların qəhrəman olduqlarının fərqinə varmırıq.

Rafiq MİRZƏYEV,
Quba rayonunun Digah kəndi

Almas İLDIRIM

LƏZGİ ELLƏRİNDƏ

Mən ömrümdə görməmişdim ləzgilərin elini, Durmamışdım uca, qarlı dağların dik başında. Şarabla keçməmişdim coşğun çayın selini, Çapmamışdım at üstündə Şalbuza dağın döşündə.

Dün mənə bir qoca ləzgi bir hekayət söylədi, Bu ellərin dilə gəlməz ən haqiqi şanıdır. Qartalların ölkəsindən mən bir misal dinlədim, Sönməyən bir atəş duyduym coşğun ləzgi qanıdır.

Köhnə dünya bu yerlərdən atıb getmiş kürkünü, Bağır yanıq minarələr son mahını bəstələr, Hətta qoca ləzgi atmış xəncərini, bürkünü, Bu dağlardan ötüb gələr al ləçəkli dəstələr.

Yalnız mənim sevgilimin mahınısını dinləyir, Bu yerlərdə köhnə həyat can çəkişir, inləyir. Coşğun çatlar aşılıb-daşır, torpaqlara qan verir, Uca dağlar diyarına inci səpər, can verir,

Gözəl bulaq tel-tel olur göy çəmənler içində, Traktorlar bəzənirəkən yasəmənler içində. Seyr edincə dağ döşündə o dilruba Axtını, Damarında sevdalı bir şair qanı qaynadı.

Mən o yerdə buldum yalnız qəlbimin şən baxtını, Gənclik eşqi canlananda könlül tel-tel oynadı. Adlayınca dərələrdən, təpələrdən at üstə, Mən o gündən bu yerlərdə başqa bir hal görmüşəm.

Səhər, axşam göz yetirib bu ixtiyar dağlara, Şən, bəxtiyar dağlara, Zəncirəyib ürəyimi bu ellərə vermişəm. Onunçundur könlül sevir aşılıb-daşır, coşmağı, Qarlı dağlar aşmağı...

ŞƏKİL-SORĞU

Bu şəkildəkilər Qusarın ilk ziyalı xanımlarıdır. Onları tanıyırsınızsa redaksiyamıza məlumat verməyinizi xahiş edirik.

ЖАВАГЬИРАН МАНИЯР

Щуд йис инлай вилик, Бакудин Жегьил Тамашачийрин Театрда кыле феи зи 50-йисан юбилейдин мярекатдал сегнедиз зун манийралди тебрик ийиз Азербайджандин Милли Консерваториядин студентар тир ругуд рушни экъечинай. Абурукай са рушан хьуьтуьл ва ширин ваңци зун вичихь ялнай. Мани тамарайла зун абурув агатнай.

- Зунни лезги я, - лагына хьуьренай а руш - Жавагыр Абдулова.

- Ваз «Сувар» ансамблдиз теклифиз кланзава аз. Вун кьведани? - хабар кьунай за.

- Кьведа, вучиз кьведач кьван? - уьтквемдаказ жаваб ганай ада.

А чавуз чи халкьдин дегь манийрикай тир, вичихь шумудни са вариант ар авай «Перизада» мани шийикла туькьурна халкьдив агакьарун зи чхеи мурад тир. Ингьве а мани патал сад-садав кьадай кьве ван герек тир. Сад авай - Жемилла Залова, кьвед лагьайдахь кьекьезвай зун. Лугьузвайдан ван хьиз вичини иер хьана кланзавай, вучиз лагьайтла сегнедиз иервал ярашух я. Ингьве Жавагыр вири патарихьай кутугайди тир. Са шумуд вацран кьене макьамчийрихь галаз санал алахьунар авуна, студияда а мани кьхиз туна чна.

Сифте яз рушари «Перизада» Москвадин Кремлдин дараматда Яран сувариз талуькьарнавай концертдал лагына. Иер милли пекер алаз сегнедиз экъечай, чпин чарчардин хьтин кьакьан, иер ванералди «Перизадада» илигай таватар залди кьабулай сягь кьедалди зи вилерикай карагъана. Жавагыран «Дидедин чал» манини гьа икI, гурлу папаралди кьабулай инсанри. Кьедалди а мани хитдиз элкьвенва. Гьа икI, Жавагыра лезгий-

рин харусенятда вичин сифте камар Россиядин кьилин дараматда - Кремлда вьгенай.

Гьа чавалай инихь гьзаф йисар алатнава. Жавагыра лугьузвай лезги манияр мецера гьатнава. «Сувар» ансамблдихь галаз санал шумудни са уьлквейра чи халкьдин меденият теблигь авунава ада. Кьве йис инлай вилик Анкарада тухвай туьрк халкьарин манийрин фестивалда виш агьзур инсандин вилик экъечина ада лагьай манийри ам генани пара кланарна. Вичи кьхей манияр лайихлу маниларди лугьун гьар са автордин кьилин мурад я. Зунни бахтау я хьи, зи манийрал Жавагыра чан гьызва.

Адахь са кьетленвал ава. Манияр вичин рикIи, мефтIеди кужумайдалай кьулуьх халкьдив агакьарда. Гьзаф маничийрилай тафаватлу яз, ам гьар са манидив кьылдин эсер хьиз эгечIа, гафарин манийрихь агьвад, макьамдин дигайвиле фикир гуда. Зи рикIел хьсандиз алама, кьве гьзафбурун рикI алай «Гатфар атанва» манидин гафарин мелодия сад лагьай гьилера завай ван хьайила адан вилерал накьвар акьалтнай: «Им зи мани я!» - лагынавай ада. Студияда а мани кьхидайла ам шумудра кьагьарди бамшиарнай, манидин гьуьгь лугьуз тежез кьарсанай. Ингьве кьхьена куьтягьайла машгьур оранжировщик Назим Агьмеда лагынавай: «Зурба мани хьана!»

Жавагыр аз сейливал гьанвай манийрикай садни зи «Чан дидедин» мани я. Сад лагьай йикIалай халкьди ам пара хьсандиз кьабулана. Ада и мани лагьайла залда ацукьнавайбурувай чпин вилин накьвар хуьз жезвачир. И манидихь авсиягда вишералди чарар кьачур-

далай кьулуьх. 2012-йисуз «Сувар» ансамблдин вад лагьай альбом акьудайла за адан тьвар «Дидедин чал» туна. Алай вахтунда ам интернетда лезгийри виридалайни гьзаф ю аклазавай манийрикай сад я.

Жавагыран акунрини адан сенятдиз кланивили сад-садав кьазва. Лезги, азербайжан ва урус чаларал фасагьатдиз рахазвай, вичихь актервиле алакьунарни авай и таватди эхиримжи йисара «Сувар» ансамблдин концертарни тухузва.

2010-йисан зулуз са вацран кьене «Сувар» ансамблдин макьамчийрихь галаз санал Жавагыр Абдулова ва Руслан Пирвердиева КIлар райондин са жерге хуьрера тухвай концертар кьедалди жемьятдин рикIел алама. Агьзуралди инсанриз халисан сувар бахш авур и концертрин гьзафбуру Жавагыран халисан «Бенефисар» тир. Багьлар, кимерал, клубра, мектебрин залра кьиле феи а концертра Жавагыран алакьунар сад-сад винел акьатзавай. Ада гьам актерди хьиз, гьам маничиди хьиз, гьам юмордин устларди хьиз вири рам авунай. И рушан лад кьвай, миже галай итилатрикай тух жезвачир инсанар. Ихьтин гурьушрикай са шумуд за и мукьвара фейсбукда эцигун кьетгнава.

Жавагыр Маилан руш Абдулова Бакуда дидедай хьана. Адан диде-буба Кьуба райондин Дигагь хуьрий я. Ам диде чIалаз икрамзавайбурун, элдин адетар хуьзвайбурун хизанда чхеи хьанва. Адан буба Маилни, диде Светгани кIвенкьве чпин веледриз лезги руьгь гуз алахьнава. Гьавилай абурун велед-

рикой сад-садал дамахиз алакьдай, сад-садан даях тир вахарин стхяр хьанва.

Сураханьдин 154 - нумрадин мектебда кIелиз-кIелиз Жавагыра муьзикадин мектебдин гармондин синифдани чирвилер кьачуна. Мектеб акьалтIарна А.Зейналыдин тьварунихь галай муьзичишедик экечай рушан вокалдай сифте муаллим республикадин халкьдин артист Натеван Шейхова хьана. Адавай сенятдин сирер чирай Жавагыр гьуьгуьнлай Азербайджандин Милли Консерваториядик экечIна. Ина машгьур сенятгар Агьахан Абдулаевавай генани дериндай чирвилер кьачур Жавагыра 2007-йисуз «Стар ва вун» тьвар ганвай республикадин жегьил маничийрин конкурса иштиракна ва кьуд лагьай чка кьуна. Гьа йисуз адан «Заз са затIни чизвач» тьвар ганвай сад лагьай альбом акьатна.

Жавагыр Абдуловади лезги, азербайжан, урус ва маса халкьарин чIаларал лугьузвай манияр кье мецера гьатнава. Анжах ам гьар са куьилай вилик лезги манидин дережа хкажай, ам генани сейли авур тават я. Ада чи халкьдин гьавайрин иервилеикай, адан авазрин чешнелувиликай менфят кьачуна лезги манидиз цийивилер, цийи нефес, алахьдачир рангар, лугьуз тежедай хьтин миллизмаяр гьана. Адан манияр виливди хуьзвай инсанри са хуш хабар агакьариз кланзава аз: Жавагыра вичин лезги манийрикай туькьурнавай сад лагьай альбом гьазурнава. «Гатфар атанва» тьвар ганвай и альбомда халкьдиз клани тир гьзаф манияр гьатнава. Гатфариз лезги манидал рикI алайбурун альбом агакьарун патал кIваллахар тамамарзавай Жавагыран сад лагьай солодин концертин гьа чIавуз кьиле фида. А югь тек Жавагыран ваз, «Сувар» ансамблдин чхеи коллективдин, гьакIни лезги манидал рикI алай вири инсанрин сувариз элкьведа.

С.КЕРИМОВА

Жавагыр Абдулова Дагьустандин халкьдин артист Роза Максумовадихь галаз санал

ДУЬНЯД КРАР

“Кьияматдин гьамбархана”

Норвегиядин Свалбард кьураматда эцигнавай “кьияматдин гьамбархана” дувьнядин вири набататрин тумар хуьзва. Адаз “Нугьан гимини” лугьузва. 1983-йисалай инихь арадал гьанвай гьамбархана Норвегиядин кефер пата, муркIарин арада авай чхеи са дагьдин клане эцигнава. Ам 130 метрдин деринвиле ава. Эцигнунар патал 9 миллион доллар серфнавай и гьамбарханадиз 2008-йисалай инихь набататрин тумар КIватIава. Атомдин бомбадиз давамлу тир, 4 миллиондилай виниз набататрин тумар хуьзвай и гьамбарханадывай 1000 йисуз давам гуз жед.

Виридалайни хьсан чка

Пенсиядиз экъечIна кьайгьусуз уьмуьр гьалун патал Панама виридалайни хьсан уьлкве я. Кьибле Америкадин и уьлкведа гьам пенсийрин дережа виниз я, гьамни маса уьлквейра авай хьтин проблемаяр

Кьачузвай пенсияди гьар са касдиз дарвал авачиз яшамиз жедай мумкинвал гузва. И уьлкведин гьава михьиди я.

Кьецепатан уьлквейрин ватандашри-вайни иниз атана гьахьтин пенсия кьачуз жед. И кар патал Панамадин банкдиз 5 агьзур доллар пул куьчарна и уьлкведа кIваллах акьазна кланзава. Пенсиячийрин виридалайни хьсан кьайгьу чIугвазвай уьлквейрин арада Эквадорди кьвед лагьай, Малайзияди пул лагьай чка кьазва.

Маса чIалал рахазва

Канададин Онтарио вилайтдин балкIанар вердишарзавай мектебда кIвалахзавай Шерон Кемпбелл-Реймент балкIандилай аватайдалай кьулуьх диде чIалал ваз, маса чIалал рахазва. Гила шотланд чIалал рахазвай ам гьакьикьатда садра кьванни Шотландияда хьайинди туш. Ада и вакиядикай штаб кьхизва.

Алимри лугьузвайвал, Шерон “маса чIалан синдром” лугьудай азарди кьунва. Алай вахтунда дувьняда ихьтин 60 начагь ава. Абур са гьихьтин ятIани вакиайрилай кьулуьх чпин чхеи бубайрин ватандин чIал кьунвай инсанар я.

ЖЕНСКАЯ СОЛИДАРНОСТЬ

Тысячи жительниц Швеции одели хиджаб в знак протеста против несправедливого отношения к мусульманкам. После нападения на беременную мусульманку, совершенно преступницами в августе

2013 года, шведское общество было возмущено. Женщины различных вероисповеданий выложили в социальных сетях фото в хиджабах с целью оказать поддержку мусульманкам. Многим шведкам настолько понравилось носить хиджаб, что они сделали его частью своего гардероба. В дни проведения акции значительно возрос интерес к Исламским книгам и сайтам.

О ГНЕВЕ

С ВЕРОЙ В ДУШЕ

Ведущий раздела Сафарбек Сафарбеков

Создавая небеса и землю, Аллах установил закон, который записан и хранится над небесным тронem: «Моя милость опережает Мой гнев». Аллах разделил Свою милость на сто частей, и одну часть низвел в этот мир, распределив между всеми его обитателями, включая джиннов, людей и животных. А девяносто девять частей Аллах приберет на день воскресения, чтобы разделить их между теми, кто уверовал в Его знамения и последовал за Его посланниками (ал-Бухари и Муслим). Он милостивее к людям, чем родная мать к своему ребенку, и прощает нам многое. Стоит человеку совершить добрый поступок, как ангел правой стороны записывает его, и награда за него увеличивается многократно. Если же человек совершает грех, то ангел левой стороны не опускает пера в течение шести часов, давая ему возможность раскаяться, и если он не просит прощения и не кается, то ему записывается один грех (Абу Ну'айм).

Всевышний простирает руку днем, чтобы принять покаяние тех, кто согрешил ночью, и простирает руку по ночам, чтобы принять покаяние от тех, кто согрешил днем (Муслим). Он прощает грехи перед рассветом, когда верующие зывают к нему с мольбами о прощении (ал-Бухари и Муслим), и отпускает грехи по понедельникам и четвергам, когда ангелы предьявляют Ему людские деяния (Муслим). Он заменяет грехи добрыми делами тем, кто искренне раскаивается и исправляет совершенные ошибки (сура 25 «Различение», аят 70). По Его милости многие праведные поступки смыывают дурные дела, а обращение в ислам смывает все предыдущие грехи при условии, что мусульманин сожалеет о них и не повторяет их.

Казалось бы, чего стоит заслужить прощение Всемилостивого Господа, когда у тебя стол-

ко возможностей искупить или замолить совершенный грех. Но люди слишком небрежны к своим прегрешениям и слишком обольщены ближней жизнью. Они не задумываются о последствиях своих деяний, позволяя грехам пустить корни в их сердца, после чего им не удается принести искреннее покаяние. А в день воскресения они найдут свои деяния записанными в тяжелые свитки, которые будут простираться, пока хватит взора. Но даже в тот суровый час верующие убеждают в безграничной милости и всепрощении своего Господа!

В «Муснаде» имама Ахмада и других источниках приводится достоверный хадис о том, что в день воскресения грехи людей будут разделены на три списка. На первый из этих списков Аллах не станет обращать внимания, и взыщет за все, что будет записано во втором из них, и не простит никому то, что попадет в третий список. Аллах не простит тех, кто придал Ему сова-ришей, ибо сказано в Коране: «Понистине, для того, кто приобщает сова-ришей к Аллаху, Он сделал рай запретным» (сура 5 «Трапеза», аят 72). Грехами, на которые Аллах не обратит внимания, будет нерадивое отношение к обязанностям человека перед Аллахом. **Тех, кто пропустил молитву или нарушил пост, согреших против самого себя, Аллах простит, если покается. Но если один человек несправедливо обоится с другом, то Аллах непременно призовет его к ответу, и расплата будет неизбежной.**

Очень многим будет прощено неаккуратное выполнение обязанностей перед Аллахом, если они попытались исправиться и просили прощения. Аллах не нуждается в поклонении Своих рабов и любит прощать. Но если человек взывал к творениям вместо Всемогущего Творца и равнял беспомощные существа с Господом миров, то

ему не избежать вечных мучений. Штеты будут его благодарения, и он никогда не войдет в рай. **А тех, кто поклонялся только Аллаху, но несправедливо обошелся с окружающими, и ждет мнимую расплату за причиненные обиды и жестокое обхождение.** Потому и сказал наш посланник, мир ему и благословение Аллаха, о женщине, которая постилась днем и молилась по ночам, но обижала соседей, что она попадет в ад (Ахмад, ал-Хаким).

Господь наш не поступает несправедливо и запретил нам поступать так. Он оказал честь человеку, одарив его разумом и прекрасным обликом, и отомстит каждому, кто унижает Его почтенное творение. Он наделил правами даже животных и растения, и пророк Мухаммад, мир ему и благословение Аллаха, увидел в аду женщину, которая до смерти заморила голодом кошку (ал-Бухари и Муслим). А в другом хадисе сообщается, что сломанный куст крушины будет брошен в ад годовую вниз (ал-Байхаки). И это неслучайно, ведь крушина - один из немногих кустарников, произрастающих в пустыне, в тени которых могут укрыться люди или животные.

Господи, не сокрушай нас гневом Твоим и помоги исправить то, что мы совершили неправильно, прежде чем наступит день, когда поздно будет просить прощения и расплачиваться за ошибки придется праведными делами!

СПАСЕННЫЕ ЖИЗНИ

Благовторительность это состояние души, она приходит с раскрытыми ладонями, а ее назначение - отдавать. Говорить о благовторительности очень непросто. С одной стороны, эта деятельность очень важна, а с другой - она не должна превращаться в повод для хвалы. Но все чаще в последние годы людей к ней приходится призывать, ведь именно они могут изменить судьбу нуждающихся в помощи. Не

благовторительных акций стали обращаться гусарские лезгины, попавшие в трудное положение. Так, за последние два года была оказана помощь трем детям, страдающим различными заболеваниями. Общая сумма сборов - более 45 000 манатов! Сумма немаленькая. Помощь оказывали как студенты, так и владельцы крупных компаний. На наш призыв о помощи отозвались и лезгины, живущие за рубежом, в частности

голоса родной мамы - она родилась глухой. Врачи в Азербайджане разводили руками, помочь девочке они никак не могли. Спасение пришло от Мурада Шихалиева, заведующим отделением клиники Франкфуртского университета в Германии. Он обещал сделать ей в Баку кохлеарную имплантацию (протезирование внутреннего уха), и гарантировал стопроцентный результат - Фира будет слышать, а потом и говорить. Однако на операцию требовалось более 30 000 манатов, сумма астрономическая для обычной гусарской семьи. И тогда было решено объявить благовторительную кампанию, в которой приняли участие как обычные люди, так и различные компании, бизнесмены. В январе 2012 года неимоверными усилиями необходимую сумму удалось собрать и очень скоро Фирангиз процветировала. Уже через три месяца Фира проявила первую реакцию на звук, а уже сейчас малышка говорит.

17-летний Кямран Ашрафов, страдающий острым лейкозом, нуждается в помощи

Увы, нам приходится вновь объявить об очередной благовторительной кампании. Недавно к нам обратилась семья Ашрафовых, в которой 17-летний Кямран страдает острым лейкозом. Ниже приводим письмо сестры Кямрана, Светланы, в котором она просит оказать помощь ее брату. Это трагедия одной лезгинской семьи и мы призываем всех наших соотечественников не оставаться к ней равнодушными. «Мы живем в Баку, наши родители родом из Гусарского района. Я обращаюсь к вам за помощью относительно моего брата, Ашрафова Камрана

в этой критической ситуации. Мы потеряли отца, нам не от кого ждать помощи. Старший брат Максим умер от порока сердца, поэтому мы обращаемся к вам за помощью, чтобы приложить усилия для сохранения жизни моему младшему брату. С Кямраном в Минске находится мама Аида Ашрафова и дядя Зафар Муршудов. Если вы захотите связаться с мамой, то ее номер +375299967749. Оставляю также номер Центра Детской онкологии в Минске - (017) 265 4222», - пишет Светлана Ашрафова.

Для сбора средств, в кинотеатре 28Sinema, расположенном в торговом центре 28 mall, уже установлены благовторительные боксы. В ближайшее время для Кямрана будут проведены и другие благовторительные акции.

Дорогие соотечественники, порой спасти человека можно ценой совсем небольших усилий. Любая, даже самая незначительная сумма, перечисленная вами - еще один шаг к спасению жизни Кямрана. Если в ближайшее время клиника не начнет курс химиотерапии, то жизнь мальчика будет в опасности. Сегодня, возможно именно от вас зависит судьба Кямрана.

Лейла АМИРОВА

БАНКОВСКИЕ РЕКВИЗИТЫ:
Bank Respublika ASC MXD
Kod: 505668 Voen: 9900001910
Muxbir/lesab:
AZ80NABZ0135010000000014944
SWIFT: BRESAZ22
AD: ANETTA
SOYAD: ASHRAFOVA
IBAN:
AZ65BRES00380194400236480701

Для тех, кто хочет перевести деньги с карты на карту. Номер карты - 5335 9935 0284 0821 (Банк Республика)

Для тех, кто хочет передать деньги лично родственникам: Анетта Ашрафова, сестра - (055) 285 02 77

Хабибе

Алена

Фирангиз

стали исключением и лезгины, которые за последние годы приняли участие в нескольких благовторительных акциях.

А началось все с посещения школы-интерната в Гусаре. Инициативная группа лезгин из Баку несколько лет подряд проводила новогодние праздники для детей из интерната. Детишки всегда с нетерпением ждали своих гостей, ведь для них организовывалась интересная программа - их развлекали клоуны, проводились различные конкурсы, раздавались подарки и накрывался праздничный стол. Организаторы не ограничивались одноразовыми акциями, и в зависимости от нужд, школьники обеспечивались одеждой, обувью и канцелярскими принадлежностями. После закрытия интерната в Гусаре аналогичные акции проводились в детском доме и колонии для несовершеннолетних в Губе.

Со временем к организаторам

московские лезгины, первыми протянувшие нам руку помощи.

Первая помощь была оказана пятилетней Хабибе Мамедрагимовой, страдающей от порока сердца. Хабига - жизнерадостная и добрая девочка, нежная и воздушная как одуванчик. Девочке нужна была срочная операция стоимостью около 10 000 долларов, и стесненная в материальных средствах семья обратилась в организацию «Счастливое будущее детей», а те, в свою очередь к нам, с просьбой спасти маленькую лезгинку. В течение нескольких месяцев соотечественники отовсюду отправляли деньги на счет Хабиги и в декабре 2011 года малышке сделали операцию в Иране. Прошло два года, сейчас Хабига наконец со своими сверстниками ходит в школу и радуется своим родителям.

А самая активная благовторительная кампания проводилась для пятилетней Фирангиз Ибрагимовой. Фира никогда не слышала

Сулеймановича. Ему 17 лет, ровно за 5 дней до вступительного экзамена ему поставили диагноз: острый лейкоз, лимфобластный вариант. По рекомендации врачей его госпитализировали в Минск, в Центр Детской онкологии, гематологии и иммунологии, где после подтверждения диагноза было начато лечение. Для него важен каждый день. Чтобы пройти курс химиотерапии Кямрану нужно 40 000 долларов. У нас нет таких денег, но мы не теряем надежды и верим, что найдутся люди, которые не оставят нас одних и помо-

ЧИ ХУЪРУЪН МЕХЪЕРАР

Заз чи хуъруън - Къара Куъредин мехъерин адетрикай ихтилатиз къанзава. Са бязи къвалера гададиз свас къвалин чехибуру аквадай. Са бязи жаванри рушар булахдал, яни демера хкъдай. Руша разивал гайила, гададин мукъабур илчивиле фидай. Крар туьк-вейла, гададин къвал-ли мехъер авун па-галди рушан хизандизни куьмек гудай. Абуру рушан къвализ як, дуьгъуь, гъуьр, члем ва маса затлар ракъурдай.

Мехъерин сифте йикъан экъунахъ гададин къвалин къавал макъамчяр экъечна "Сегъерар" ядай. Мехъерин шад хабар халкъдин иер авазди вири хуъруън чукурдай.

Мехъер пуд юкъуз киле фидай. Сад лагай юкъуз гададин къвале мукъакъилияр къватI хъана сад-садаз мехъер мубарак ийидай. Итмри мал, хеб тукъвадай, яклар-хамар санихъ ийидай. Папарни тини ишиндай, хърак цай кутадай, бул фар чрадай. Жегъилри макъамчйирин чка рестеда твадай. Рушар дама-харна мехъерик эвериз фидай. Шегъердай, хуърерай мукъабур хкъез, жегъилриз бахтлувал, верци уьмуьр гьалун тлалабдай.

Къвед лагай юкъуз рушан къвале мехъериз гъазурвал аквадай. Гададин къвале къуьни-къуьнши гъаятдал къватI жедай. Мукъабурун сифте къуьлер пара гур жедай. Хуъруънбуру гъи мукъабур хтанва, вуж ава, вуж авач, гъикъван шабашар вегъизва, лугъуз килигдай.

Чамран къвале ширинлухар авай хунча расдай. Гададин ваха хунча килел къуна сифте къуьл ийидай, гъа идалди мехъер гатлундай. Мукъабур макъамчйирив ял ягъиз тагуз къуьлдай. Хуъруънбуру мехъер мубаракиз къведай. Гила вирнда пул вегъизва, амма зун гъевчи тир чIавуз мукъабур хунчар гъидай, хунчарай ширинлухар, гъакIни пахшанд (генже, шал, парча) жедай. Са бязибурун хунчадал къуьл, 2 юкI парча, къуьлуьн винелни са ич жедай. Атайбурун вилик шурва, хъран, яни тIанурдин фу, ниси ва амай тIуьнар-хъунар эцигдай. Къвале незхъваз, къеьел къуьлиз, вириндан пIузаррик хъвер, къвачерик звер галаз жедай. Зуьрнединни далдамдин ванер къакъан дагълара къван чIкиз, вири шад жедай.

Нянихъ межлис жедай. Гзаф хуърера адаз "дем" лугъуда, анжах чи хуъре гилани "межлис" лугъува. Жегъилри сусанни чамран къвалера къватI жедай. Рушари къвед-къвед акъванза гъуьжетдалди тафт ягъиз манияр лугъудай. Нянихъ гададин къвалий рушан къвализ "хур" гъайбуру фидай. Гила амач адет. "Хур" патIнуьда жуьреба-жуьре тIямар кваз сагъдиз ргуна

тунвай малдин хурун хуътуьл як я. Маса патIнуьда аш къунвай гзаф рушарни гадаяр гъава мичIи хъайила чамран къвалий сусан къвализ фидай. Рехъ экъуь авун патал абурув шемер жедай. Къуд руша тафтар ягъиз "Перизадалат" илигдай, амайбуру аваздиз къадайвал капар ядай. Инсанар пенжерияр ахъайиз манир-из яб гуз жедай. Манийрин иер къван вуч тир! Гадайрини рушари санал лугъудай абуру:

- Я лиле, я лиле, инай виниз гъиниз фида?
- Я лиле, я лиле, Сундини къвализ фида.
- Я лиле, я лиле, Ваз Сундини вуч гуда?
- Я лиле, я лиле, къве пид чIару ич гуда.
Сусан къвалин гъенел рушари «Перизада, перизада, гъай гуьзел яр» гафаралди къвенкI кутуна санал бендер лугъудай:

Дагъдини сител вад айванар,
Вад айванар гар галаз хуьй.
И дуьньядал жедай вад югъ
РикIиз къани яр галаз хуьй.

Гуьжетунар киле фидай, вири акван гым хкататIа лугъуз жедай. Тухдалди манияр лагъана, гъай "паяр" къавумрив вугана, жегъилри рекъе гъатдай мани лугъуз-лугъуз. Ахпа абуру мукъабур хуъв ва хуъруьн жематдихъ галаз межлисдиз фидай. ХуьтIуьз межлис къапук ийидай. Чи хуъре сад-садахъ галкъанвай къадим къвалер къедалди ама. А вадлерихъ килди къап (къил къеви чка) авай. Межлисар

гъана киле тухудай. Гатуз лагъайIа, кимел вири жемат къватI жедай, гъанал межлис киле фидай. Авайвал лагъайIа, са халкъдизни авач лезгийрин хътин къуьлер. Звер жедга гадайрин къвачера, гъилер хкъажна лифер хъиз элкъеьеда рушар. Гилани хъсан демер жезва чи хуърера, анжах а чIаваринбурук чара дад къвай. Гилани чи хуърера межлисдиз свас къведач, я ада къуьлни ийидач. Межлис-дилай къуьлуьхъ сусан юлдашар адан къвале

сагъ хуърай" авазди вири ширдай. Свас машинда ацукъарайла, машиндин вилик пад адан имидин, яни халудин гадайри къадай. Абуруз паяр гудай. Гадал къвалив агакир къван са шумуд чкадал жегъилри абурун рехъ атIудай. Мехъерин чIехида чамран къвалей абуруз пай ракъурдай.

Свас гададин къвалив агакъайла, берекат галай свас хуърай, къвал-югъ къениди хуърай лугъуз адан килелай къуьл, дуьгъуь, ширинлухар алахдай. Къвачик маша, гъакIни са бушкъаб кутадай. Суса машадал къвач эцигна, бушкъаб хадай. «Къула гъамина цай хуърай!» - лагъана яран дидеди сусан пIузарриз вирт ядай: «Чун сад садаз ширин хуърай, къвале къал тахъурай!» Ахпа свас къвалин пурча тадай. Яран дидеди ацукъдай ихтияр гудалди ам къвачел акъваздай. Чам лагъайIа, яркъарлаши хвена къанзавай (яркъарлаш - гададин къеви дуст тир, ахпа абуру стхяр жезвай). Чам зарафатрал рикI алай дустари, хуъруьн жегъилри чуьнуьхиз къеькуьр жедай. Чуьнуьхъ авурла, абуру мехъерин иесидивай са бязи тIалабар ийидай. ТIалаб килиз акъуд тавуртIа, а йифиз гададиз вичин свас аквадичир.

Къуд лагай юкъуз гададин къвале суса гъанвай ширинлухурин суфра ахъайдай. Свас виридалайни фад къарагъдай, ада яру пекер алуькIдай. Жегъилриз къвал мубарак ийиз мукъабур къведай. Атайбуруз винел вирт, душаб, чIем, нек алай хешил гудай. Чам вичин яркъарлашдин къвале жедай. Хуъруьн адетдай, пуд йикъалай фад чехибурун вилик экъечлун айиб тир.

Вад лагай йикъан нянихъ чамран къвале мукъабур, хуъруьн вилик-къилик къвайбуру, гададин дустар къватI жедай. ТIуьнар-хъунар мадни гур жедай. Адаз "ттава" лугъуда: Гада къвализ хкъезвай, свасни "чиниз" гъызвай. Абуру хизандихъ галаз ацукъзавай. Иналди цийин хизан туькIуьзвай ва Къара Куъредин нубатдин мехъер килиз акъатзавай.

Фагъум авуртIа, гъа и адетар са тIимил дегишвилер аваз вири лезги хуърера авайбуру я. Халкъ сад я эхир.

Ренша КЪАРИБОВА

ЧЕМПИОН МИРА

Яшар - студент третьего курса математико-экономического факультета Енского Университета. Планирует продолжить учебу в Англии.

В составе сборной Германии Яшар с 2008 года. Он является трёхкратным чемпионом Германии, четырёхкратным победителем „German Open“, вице-чемпионом Европы, и вот теперь уже и чемпионом мира.

В июне 2013 года Яшар стал чемпионом Германии по jiu-jitsu, в октябре - победителем "German Open", и наконец, чемпионом мира в Бухаресте 22-24 Ноября в категории до 21 года в весе 62 кг. В его весовой категории соревновались 25 участников. Яшар провёл 5 боёв. Первый соперник был из Кипра. Бой длился три минуты. Первые полторы минуты Яшар проигрывал по очкам, но сумел навязать киприоту свою тактику и выиграл. Вторым соперником был француз. Яшар выиграл досрочно, три иппона и технический нокаут. Третьим соперником был итальянец. Три гома назад в Вене, на чем-

пионате Европы, Яшар проиграл ему в финале. В этот раз Яшар выиграл досрочно техническим нокаутом. Четвёртый бой был особенно тяжёлым. Соперником был поляк и бой шёл до последней секунды с переменным успехом, но и тут проявив упорство Яшар выиграл с преимуществом всего в одно очко. В финале его соперником был спортсмен из Монтенегро. Выиграв досрочно и в этом бою Яшар стал чемпионом мира. Германия в общекомандном зачёте заняла первое место.

С этого года Яшар переходит во взрослый состав, т. е. выше 21 года. В его весовой категории в сборной Германии ещё три спортсмена, а на чемпионат мира поедет только он. В начале мая 2014 года все они поедут во Францию на "Paris Open" чтобы определить, кто именно будет представлять страну в 2014 году в

Колумбии.

«Я горжусь своим сыном», говорит его отец Акиф Салманов, выходец из Гусаров, который уже давно живет в Германии и делает все возможное для того, чтобы его сын добился наилучших результатов на выбранном поприще.

АЗИЗРИН Севда

ЛЕЗГИЙРИН МИСАЛАР LƏZGİ ATALAR SÖZLƏRİ

Дагъдизни далу къанда.
Dağ da arxa istar.

ВикIегъ касдин хурук дагъларивайни акъвазиз жедач.
Zirək adamın qarşısında dağlar da ram olar.

Нисинилай экъечлай ракъини чим гудач.
Günortadan çıxan günəş isitməz.

Чехи тарихъ чIехи хъенни жедач.
Böyük ağacın kölgəsi böyük olar.

Марфадик са берекат ква, ракъиник - ирид.
Yağışda bir bərəkət var; günəşdə - yeddi.

Ватан къвал я, халкъ - хизан.
Vətən evdir, xalq - ailə.

Дуварлар галачир тар, тарихъ авачир халкъ жедач.
Köksüz ağac, tarixi olmayan xalq yoxdur.

Зулхуьхай кичIе хуьхъ - вилик къуьд ква, хуьтIуьхуьхай кичIе жемир - адахъ гатфар гала.
Payızdan qorx - qarşıda qış var, qışdan qorxma - arxada yaz var.

“САМУРДИН” МЕКТЕБ

Гзаф кӀелайди
гзафни акьулла
жеда.
Лезги халкъдин
мисал

Къебеле райондин
Сумагьаллы хуьруьн
юкьван мектебдин
муаллимар

ША, ЛЕЗГИ ЧІАЛАЛ РАХАН!

*Бадединни хтуддин ихтилат
Беседа бабушки и внука*

- Баде, зи свас ви рикӀай хьанани?
- Бабушка, тебе понравилась моя невеста?

- Иер я, са гафни авач. ХкӀягӀиз алакьзава валай.
- Прелесть, нет слов! Ты умеешь выбирать.

- РикӀивайни?
- Правда?

- Эхь. Адан къве кардал зун гьейран я.
- Да. У нее есть две вещи, которые меня восхищают.

- Гьи крарал?
- Какие?
- Сад лагӀайди, гьурбатда чӀехи хьанватлани, дидедин чӀалал миӀхӀиз рахазва.
- Первая - это то, что она очень естественно говорит на родном языке, хоть и выросла на чужбине.

- Адан дидени буба хизанда чӀал хуз кӀевелай алахьнава.
- Ее родители очень старались сохранить язык в семье.

- Чи патара гьикӀ лугьудатӀа чидани ваз? РикӀе кӀанивал

авай дишегьлидин халисан чӀал адан гьуьл рахазвай чӀал я.
- Знаешь, как говорят в наших краях? Для любящей женщины настоящий язык это тот, на котором говорит ее муж.

- Хьсан лагӀанва! Бес къвед лагӀайди?
- Хорошо сказано! А вторая?

- Къвед лагӀайди... Им ахьтӀи са затӀи я хьби, гьар са дишегьлидихь жедач: адан килигунар вилерилайни иер я.
- Вторая... Это нечто, что есть не у многих женщин: у нее взгляд прекраснее, чем глаза.

РИКӀЕЛ ХУЬХ!

ИНКАРДАЙ ТІВАРЦИЭВЕЗАР

Касни, затӀни, садни гафариз инкардай тӀварциэвезар лугьуда. Абурукай жуьреба-жуьре крар инкар авун паталди менфят къачуда. Месела: Пакаман вахт тиртӀани, хуьре касни авачир - вири чуьлдиз фенвай.

Инкардай тӀварциэвезар, чеб арадал атанвай кас, затӀ, сад, санаг гафар хьиз, падежриз жегӀихь жеда. Эхирда авай -ни кӀус гьа падеждин эхирдихь акал жеда. Месела: Касни - касдини, касдини, касдизни, касдани, касдални..., затӀни - затӀунини, затӀунинни, затӀунизни, затӀунани, затӀунални; садни - садани, саданни, садазни, садани, садални..., санагни - санани, санинни, санизни, санани, санални ва икӀ мад.

Инкардай тӀварциэвезар касни, затӀни гзаф вахтара “са” гаф галаз ишлемишда. Месела: Са касни, са касдини, са касдини, са касдизни; са затӀни, са затӀунини, са затӀунинни, са затӀунизни ва икӀ мад.

Хьана къван, хьанач къван, са хуьре са гьуьлни паб. Абурухь пуд хва авай. Чехибур тир Шадрикланни РикӀшадан гьилий гьар са кар къведай. Гьар са къвалах абуру рикӀ алаз, бегьмдаказ ийдай. Дидединни бубадин гьилин ванер тир стхяар. Гьвечи стха, Рухсат лагӀайтӀа, вичин стхайрал атанвачир. Гьиле кьур кар кутугайвал кьилдиз акьудиз алакьадачир адалай, гьавилий аял чӀавалай адал Банкь лакаб эцигнавай хайибуру. Дидеизни бубадиз чпин гьвечи хва чӀехи веледрилай тӀмил кӀандачир, ингье кардай кар акьатиз кичӀела адан хиве са кӀвалахни гьвадачир.

Садра Шадриклни РикӀшад патан хуьруьз балкӀан маса къачуз фида. Бубади Банкь лугьуда:
- Яхь чан хва пер, вач салаз, чиликай картуфар хьудна акая чилел, кьурурай.
- Исятда фида, буба! Вири гьа вуна лагӀайвал ийида!
- Вичелни кар гьалтна лугьуз хвешни хьайи Банкь тадиз салаз

фида. Чил са тӀмил эгьуьнни кумазни адан перцин кӀуф кӀеви са къуна акьада. Накьвадикай ракъун сандух хкагда. Адал алай куьлег перцин яна алудай Банкь пагь атӀана амай: сандух кьизил-рив ацӀанвай. Бубадин гафар рикӀел хтай гадади кьизилар рагь акьадайвал чилел экӀяна, вичелай рази аз кваллиз хьфида.

Бубади жузада:
- ГьикӀ я кӀвалахар, чан хва?
- За гьа вуна лагӀайвал авуна, буба. Вири кьизилар чилел экӀяна. Рагь бегьем акьазва жеди абура исятда.
- Вуч кьизилар?
- Сандухда авайбур.
- Вуч сандухда?
- Чиликай хкатай.
- Вагь, ваз чиликай хазина жагьана тахьуй? Вун кьизилар чилел экӀяна кваллиз хтанвани? Уфф, Банкь хьби, Банкь! - хьел галаз гьарайда бубади.
Бубани хва зерда салаз, анжах ана кьизилар амачир, абура са ни ятлани чуьнухнавай. Чара атӀай бубади Банкь лугьуда:
- Къведай гьилера вуч жа-

гьайтӀа, жуван перемдик кутуна хвавш кваллиз. Гьавурда акьунани?

- Акьуна. Акьан тийидай вуч ава къван ина?
Экуьнахь дидеми Банкь шахар гьиз тамуз рагьурда.

БАНКЬ

Мах

Шахарикай бегьем шеле кьунвай Банкь аз ацукьна са геренда ял ягьиз клан жеда. И чӀавуз веькерин арада алаз кьубьурь акьада. Фад ам вичин перемдик кутуна, шелени рикӀелай алудна, зерда Банкь кваллиз.
Шахар гьвечиз хтай гада акур дидеми жузуна:
- Гьинва вуна гьайи шахар, я бала? Перемдик квайди вуч я?
- Кьубьурь я.
- Вучда адакай? Хьрак кутуна цӀай ийидани?

Бубади кьубьурь акурла гьайи райна:
- Им кьенвай кьубьурь я хьби!
- За вуна лагӀайвал авуна ман.

- Къведай гьилера ихьтин затӀ жагьайла ам виликай яргьал чкада кучука. Хьурайни, Банкь?
- Хьурай, буба!
Пакал юкьуз Шадриклни РикӀшад цийиз къачунвай лацу балкӀан гьвиз хтана. Стхайрин чин чӀуру яз акур Банкь абурувай хабар кьуна:
- Куь хатурдихь ни хкӀурнава?
РикӀшад жаваб гана:
- Хкьведайла тама балкӀандин пурар мус аватнатлани хабар кьунач чна.
- Банкь, белки ваз жагьида жал? - лагьана Шадрикла. - Са хвешни ая кван жуван стхайриз, вач тамуз, жагьура пурар.
- Заз жагьин тийидай затӀни авайди туш!
Вичин стхайриз хвешни ийиз кланз Банкь зерда тамуз. Няналди ана къекьвей гадалдиз эхирин жагьида квахьай пурар. Ада бубади лагӀайвал ийида: пурар чилик кучудна, вичелай-

ни пешер алахна хьфида кваллиз. Рекье гадади фикрзвай: "За вири крар чехибур лагӀайвал ийизва, садрани абурун гафунлай элячӀзавач. Бес затӀ абуру Банкь вучиз лугьузатӀа?"

Кваллиз гьахьайла ада хвешила гьаруна!
- Авуна!
- Вуч авуна? - кичӀез-кичӀез жузуна стхайри.
- Куь пурар жагьура, бубади чирайвал абуру хьсандиз кучудна, вичелайни пешер алахна. Гила абуру мад садазни жагьич, лап заз жуванни, - са ялце лагьана Банкь.
Стхайрин пагь атӀанвай. Абуруз чпин гьвечи стха гатадани, я тахьайтӀа адал хьуреда-ни, чизвачир.
Эхирни РикӀшад чӀалал атана:
- За ваз мад Банкь лугьуз эвердач!
- Бес гьикӀ эверда, даха? - хвешни хьана Банкьаз.
- Гила за ваз Семе Банкь лугьуда!

TƏBRİK EDİRİK!

Azərbaycanın mətbuat yayımı sektoruna yeni ab-hava gətirmiş, vicdanlı fəaliyyəti ilə böyük hörmət qazanmış "Qaya" Mətbuat Yayımının 20 yaşı tamam olur. Dövri mətbuatın yayılmasında, onun geniş oxucu auditoriyasına

çatdırılmasında böyük xidmətləri olan "Qaya" Mətbuat Yayımı yarandığı gündən öz məramına sadıq qalaraq insanlara Avropa standartlarına uyğun, operativ və keyfiyyətli xidmət göstərir.

Öz adına uyğun mökkəm və davamlı yayım şəbəkəsi yaratmış "Qaya" respublikamızda və xaricdə nəşr olunan yüzrlərlə qəzet və jurnal redaksiyalarının güvəndiyi və arxalandığı yayım firmasıdır.

Respublikamızın adlı-sanlı ziyalı, demokratik fikirli, mərd insan olan Xanhusəyn Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla fəaliyyət göstərən "Qaya"nın mehriban və zəhmətkeş kollektivini yubiley

münasibəti ilə təbrik edir, onlara işlərində yeni uğurlar arzulayıyırıq.

"Samur" qəzeti redaksiyasının kollektivi

İNSAN HƏYATINA BU QƏDƏR LAQEYDLİK?

Bakıda Babək prospekti ilə İ.Məmmədov küçəsinin kəsişdiyi ərəzidə iri gövdəli bir ağacın aşması nəticəsində oradan keçən Nərgiz Hacıyeva və onun 6 yaşlı oğlu həlak olmuşlar. Möcüzə nəticəsində qadın yanında olan qız övladı sağ qalmışdır.

Bu dəhşətli faciənin qurbanı, əslən Qusar rayonunun Həzrə kəndindən olan, adlı-sanlı bir nəslin övladı Nərgiz xanım başdan-ayağa qədər ziyalılıq, mərifətlik nümunəsi idi. Onun həyatı, fəaliyyəti, davranışı, əxlaqi bir nümunə idi. Həyat yoldaşı Nail, qohumları, dostları, iş yoldaşları üçün o, əvəzəlməz insan idi. Faciə bu insanı balası ilə birgə doğmalarından ayırdı.

Əziz adamın itkisini dünyada heç nə əvəz etmək mümkün deyil. İtkinin səbəbi isə hansısa məmurların öz vəzifə borclarına etinasızlığıdır. Bu məsələ ilə bağlı Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 314.2 maddəsi ilə (səhlənkarlıq (?)) maddəsi ilə cinayət işi açılmışdır. Əslində söhbət səhlənkarlıqdan yox, bu məsələdə günahı olan insanların cinayət əməlinə gedir. Ölüm faktı varsa, o, qəsdən törədilməyə belə, cinayət baş vermişdir, buna görə də səbəbkarlar ciddi cəzalandırılmalıdır. Şübhəsiz, ailəyə vurulan mənəvi ziyan heç nə ilə ödənilə bilməz. Lakin maddi ziyan - ailənin qız övladının gələcəyinin təmin olunması, onun təhsilinin xərcləri "səhlənkarlar" tərəfindən ödənilməlidir. Ümidvarıq ki, məhkəmə prosesində bu iddialar qaldırılacaq. Çünki insan həyatı bu qədər ucuz olmamalıdır.

"SAMUR"

ЦИЙИИ КТАБ

И йикъара Седакъет Керимовадин 18-кстаб - «Квахъай йикъарган» кледайбурув агакънава. Бакудин «Зердаби» чапханади басма авур, 464 чиникай туьклубр хъанвай и ктабда автордин лезги члалалди кьелемдиз кь-

чувнай «Квахъай йикъарган» тйвар ганвай роман, «Азба», «Йифен ихтилат» ва маса повестар, «Кас», «Къайи рагъ» пьесаар, гьаклни гьыкаяар гьатнава.

Лезги эдебиятта сифте яз са лезги райондин - Кцларин кьамаг туьклубрай зари вичин кьилин кьагьриманар тир кцларвийрин куьмеқдалди чи халкдин адукьун-кьарагьун, чи адетар, чи жувалли махусвал кьалуриз алахнава. Халкдин миже квай члалалди, артухан члагурунар галачиз кьелемдиз кьачунвай эсерар чнихъ ялдайбур, рикел аламукьдайбур я. Хъверни шел, шадвалли гьам какахъай гьаф марагьлу сюжетралди тафаватлу тир, новелла жанрадин кьетевилер авай и ктабда члалан иервиллини девлетлувили, образрин бегьемвиллини диалогрин тьбивилли фикир желбзава. Кледайдав дериндай фагьумиз тазвай и ктаб лезги члалал рикл алайбур патал хьсан савкъват я.

"САМУР"

ВЫСКАЗЫВАНИЯ О ЛЕЗГИНАХ

«...Спросите у лезгина, почему он так сильно любит свою Родину? Он ответит: здесь я могу жить так, как хочу, здесь я никому не склоняю голову. Эти снега, эти горы охраняют мою гордость!!!»

А.БЕСТУЖЕВ-МАРЛИНСКИЙ

"Когда смотришь в одно время на лезгина и на нашего брата вахлак-русского, то русский производит впечатление неуклюжего травоядного животного рядом со статным и смелым хищником. У лезгина пестрота наряда какой-нибудь пантеры или барса, грация и гибкость ее движений, ее страшная сила, воплощенная в изящные стальные формы"

Евгений МАРКОВ

ELAN

Fevralın 1-də saat 11⁰⁰-da Beynəlxalq Mətbuat Evinə

Sədaqət Kərimovanın "Ağ qəm" (azərbaycanca) və "Kvaxvay iikvargan" (ləzgicə) kitablarının

təqdimatı keçiriləcəkdir.

Arzu edənlər (012) 432-92-17 nömrəli telefonla əlaqə saxlaya bilərlər.

Ünvan: Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, bina 23 ("Azərbaycan" nəşriyyatına yaxın).

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В Набрани в престижном, не имеющим аналога месте (между морем и лесом)

ПРОДАЮТСЯ В КРЕДИТ ЗЕМЕЛЬНЫЕ УЧАСТКИ

под строительство семейного коттеджного городка со всей инфраструктурой, а также под предпринимательскую деятельность (турбазы, рестораны, маркет и т.д.). Можем помочь со строительством объектов по вашим и нашим проектам. (Возможен вариант совместной деятельности по осуществлению данного проекта).

Контактные телефоны:

(055) 642-19-89, (050) 533-33-01.

Арт Лайф

В БАКУ

Кальцимакс - комплекс микроэлементов, который решает проблемы опорно-двигательной системы.

Тиреобаланс - комплекс для поддержки функции щитовидной железы.

Ункарин - комплекс для эффективной поддержки иммунной системы.

Мемори райс - избавит вас от забывчивости, улучшит умственную работоспособность мозга.

Лецитин-гель - для улучшения физического и умственного развития вашего ребенка.

Приглашаем к сотрудничеству врачей.

Продукция сертифицирована.

Обращаться по тел.:

567-39-53, (055) 349-87-95

www.artlife.com.

Искусство жизни! Это идея, которую компания Артлайф провозглашает сегодня для всех, кто желает изменить свою жизнь к лучшему.

Она создает инновационную, высокоэффективную продукцию. С Артлайф люди получают здоровье, красоту, продление молодости, физическую активность!

Препараты российского производства помогут вам избавиться от многих проблем связанных со здоровьем.

Неростабил - эффективное средство, успокаивающее нервную систему, повышающее устойчивость организма к стрессам.

Redaksiyanın ünvanı: AZ 1073 Bakı, Mətbuat, prospekti, "Azərbaycan" nəşriyyatı, 3-cü mərtəbə, 101-ci otaq.
www.samurpress.net
www.sedagetkerimova.com
e-mail:sedagetkerimova@gmail.com

Hesab nömrəsi
26233080000
"Kapital bank"ın 1 saylı Yasamal filialı
kod 200037
VÖEN 130024708

Qəzet Azərbaycan Respublikasının Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeydə alınıb.
Qeydiyyat nömrəsi - 78

İndeks: 5581
Sifariş: 237
Tiraj: 3000
Tel: (012)432-92-17

SAMUR

Baş redaktor
Sədaqət KƏRİMOVA